Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2024/2346

10.10.2024

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2024/2346,

11. aprill 2024,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0112/2024),

A. arvestades, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (edaspidi „amet“) tulude ja kulude eelarvestuse ([1]) kohaselt oli ameti 2022. aasta lõplik eelarve 25 857 952 eurot, mis tähendab 2021. aastaga võrreldes 4,01 % suurust kasvu; arvestades, et ameti eelarve koosneb peaaegu eranditult liidu eelarvest eraldatud vahenditest;

B. arvestades, et ameti hankevaldkonnaga seoses ei teatatud 2022. aastal ühestki probleemist, mis nõuaksid parandusmeetmeid, samuti ei ole eelmiste aastate auditite ja hindamiste tulemusena pooleliolevaid või rakendamata parandusmeetmeid;

C. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) märkis oma aruandes ameti eelarveaasta 2022 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et ta sai piisava kindluse selle kohta, et ameti raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ning selle aluseks olevad tehingud on kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed;

Eelarvehaldus ja finantsjuhtimine

1. märgib rahuloluga, et 2022. aastal tehtud eelarve jälgimise alaste pingutuste tulemusel oli jooksva aasta kulukohustuste assigneeringute täitmise määr 100,00 % (sama mis 2021. aastal); peab kahetsusväärseks, et jooksval aastal oli maksete assigneeringute täitmise määr 73,59 %, mis on 2021. aasta määrast veidi ehk 2,64 % kõrgem;

2. märgib, et 2022. aastal võeti vastu kolm eelarve muudatusettepanekut, millega suurendati ameti eelarvet 1 562 781 euro võrra seoses rahaliste vahenditega, mis saadi tänu koostöölepingule EMP finantsmehhanismi ametiga ja Norra toetustele ning Bulgaaria riikliku statistikaameti, Kreeka ombudsmani ja Rumeenia prokuratuuriga sõlmitud partnerluslepingutele, samuti Austria ametiasutustelt saadud üüritoetusele ja sihtotstarbelisele sisetulule;

3. võtab kontrollikoja aruande põhjal murega teadmiseks, et amet kandis 2022. aastast 2023. aastasse üle 6,4 miljonit eurot (26 %) kasutada olevatest kulukohustuste assigneeringutest, millest 5,9 miljonit eurot moodustasid III jaotise assigneeringud, mis on seotud tegevuskuludega (2021. aastal 74 %); rõhutab, et ülekandmiste kõrge määr on ametis korduv probleem, mida kontrollikoda on täheldanud alates 2018. aastast mitu eelarveaastat järjest; juhib tähelepanu kontrollikoja uuesti esitatud arvamusele, mille kohaselt on ülekandmiste korduv kõrge määr vastuolus eelarve aastasuse põhimõttega ning osutab struktuursetele probleemidele eelarve menetluses ja täitmistsüklis; võtab kontrollikoja tähelepanekule antud ameti vastuse ja ameti aruande „Euroopa Parlamendi tähelepanekud Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta ja ameti võetud meetmed“ („ameti järelmeetmete aruanne“) põhjal teadmiseks järgmised tähelepanekud ameti operatiivtegevusega seotud ülekandmiste kõrge määra kohta: konkreetne raamistik, milles amet töötab, raskendab assigneeringute sidumist tegevuskuludega palju varem aasta alguses, IT-vahendit Matrix on täiustatud, et eelarve täitmist oleks võimalik paremini jälgida ja järgmise aasta ülekantud summasid (C8 assigneeringud) varakult hinnata, ning eelarve täitmist tuleks hinnata, võttes arvesse lõplikku tulemust, mis on viimase kümne aasta jooksul olnud suurem kui 99 %; võtab teadmiseks, et nagu varasematelgi aastatel, sõltub ülekandmiste määr ka ameti põhitegevuse laadist;

([1]) ELT C 38, 31.1.2023, lk 189.

Tulemused

4. märgib rahuloluga, et amet kasutab tulemuslikkuse mõõtmisel 25 peamise tulemusnäitaja süsteemi; tunnustab 2022. aasta peamiste tulemusnäitajate saavutamise kõrget määra, kuna amet ületas peaaegu kõiki peamiste tulemusnäitajate kohta seatud eesmärke, säilitades sidusrühmade suure rahulolu ameti korraldatud üritustega ning ameti väljundite asjakohasuse, kasulikkuse ja usaldusväärsuse, aidates ühtlasi kaasa põhiõiguste ja suundumuste paremale mõistmisele; tunnustab ameti pingutusi, mis on 2022. aastal aidanud kaasa tema saavutustele, hoolimata kõigi käimasolevate tegevuste ning inim- ja rahaliste ressursside prioriteetide muutmisest ning ameti mõne projekti edasilükkamisest ja ümberkorraldamisest;

5. võtab rahuloluga teadmiseks ameti tulemused, eelkõige 2022. aastal saavutatud suure väljundi, sealhulgas väljaanded, kohtumised, ürituste korraldamine, tehniline abi ja suutlikkuse suurendamise meetmed, samuti kirjalik ja suuline panus; võtab teadmiseks, et ameti tööle on viidatud 213 väljaandes ja 2022. aastal mainiti ametit meedias 4 319 korda; tunnustab ameti tegevust seoses strateegilise prioriteediga nr 1 („Suundumuste tuvastamine: võrreldavate andmete ja tõendite kogumine ja analüüsimine“), mida ameti sidusrühmad pidasid kõige asjakohasemaks ja kõige väärtuslikumaks; võtab sellega seoses teadmiseks ameti 2022. aasta saavutused, näiteks aruande „Romad kümnes Euroopa riigis“ (milles rõhutati muu hulgas romade kaasamise paranemist ja lünki), varjupaiga- ja rändebülletääni (milles keskendutakse 2021. aasta viimases kvartalis liikmesriikidesse ja liidu kandidaatriikidesse saabunud inimeste põhiõiguste olukorrale) ning aruande „Algoritmiline kallutatus. Tehisintellekt ja diskrimineerimine“ (mis muutis ameti esimeseks rahvusvaheliseks inimõiguste organisatsiooniks, kes tegeleb muu hulgas algoritmide kallutatusega, ning sellest sai ameti 2022. aasta kõige rohkem allalaaditud aruanne esimese seitsme päeva jooksul pärast avaldamist), samuti aruande „Kodanikuruumi kaitsmine ELis – peamised järeldused ja FRA arvamused“, milles antakse ülevaade peamistest kodanikuühiskonna tegutsemisruumi probleemidest kogu liidus; tunnustab seoses viimati nimetatud aruandega, et amet tõendas oma suutlikkust mõjutada kodanikuühiskonna tegutsemisruumi käsitlevaid poliitilisi ja seadusandlikke protsesse nõukogu eesistujariigi Tšehhi ja komisjoni selleteemaliste projektidega, millesse amet 2022. aastal kaasati;

6. väljendab heameelt selle üle, et amet reageeris õigeaegselt esilekerkivatele põhiõigustega seotud probleemidele, nagu ameti üldised suunised oma aruandes „Siseriiklike sõltumatute mehhanismide loomine põhiõiguste järgimise jälgimiseks ELi välispiiridel“, abistades liikmesriike nende riiklike mehhanismide loomisel või tugevdamisel, et jälgida põhiõiguste järgimist ning tagada mehhanismi sõltumatuse kaitsemeetmed; tuletab meelde, et rahvusvaheline õigus nõuab kõigi pagulaste mittediskrimineerivat kohtlemist;

7. märgib tunnustavalt, et amet on võtnud kiiresti meetmeid, et reageerida inimõiguste olukorrale Ukrainas pärast Venemaa ebaseaduslikku ja provotseerimata sissetungi, kasutades selleks mitut olulist meedet, nagu veebiküsitlus Ukrainast põgenenud põgenike kogemuste kohta, kaks bülletääni põhiõigustele avalduva mõju kohta liikmesriikides seoses Ukraina sõjaga, tabeli avaldamine nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ ([2]) rakendamise kohta 16 liikmesriigis ning andmete kogumise projektid sõja eest põgenevate naiste kogemuste kohta seoses vägivalla ja muude inimõiguste rikkumistega;

8. tunnistab ameti rolli riikliku inimõiguste taristu mõjuvõimu suurendamisel, millele aitab kaasa koostöö ja koostoime loomine inimõiguste institutsioonidega ning partnerlus kodanikuühiskonna institutsioonidega; võtab teadmiseks ameti pidevalt antavad suunised varjupaiga ja rände valdkonnas ning liikmesriikidele korrapäraselt antavad ülevaated rändega seotud põhiõigusi puudutavate probleemide kohta; väljendab heameelt ameti rolli üle inimõigustel põhineva narratiivi edendamisel, mille käigus ta arendab tõhusat teabevahetust, osaleb uute digitaalsete rakenduste ja vahendite väljatöötamises ning viib kokku inimõigustes osalejad, et edendada Euroopa väärtusi ja vabadusi;

9. märgib suure murega, et põhiõiguste ja õigusriigi olukorra jälgimiseks Ungaris otsustas amet teha koostööd riikliku avaliku teenistuse ülikooli ja põhiõiguste voliniku bürooga ning tugineda nende teabele, kuigi mõlema institutsiooni kohta on teada, et nad on põhiõiguste halvenemist Ungaris toetanud; märgib, et näiteks komisjon märkis oma 2022. aasta õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes, et tema mure Ungari põhiõiguste voliniku sõltumatuse pärast on kasvanud; taunib asjaolu, et amet otsustas siiski mitte loobuda koostööst institutsioonidega, kes sisuliselt aitavad kaasa demokraatia tagasilangusele, kuigi ameti põhiülesanne peaks olema aidata kaasa põhiõiguste kaitsmisele, eriti sellistel probleemsetel juhtudel nagu Ungari valitsus; palub ametil peatada koostöö nende institutsioonidega ja hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni selles valdkonnas tehtud edusammudega kursis;

([2]) Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12).

Tõhusus ja selle suurendamine

10. märgib, et 2022. aastal jätkas amet koostööd ja tööd justiits- ja siseküsimuste ametite võrgustikuga ja sinna kuuluvate ametitega, et lahendada probleeme nende vastastikustes töövaldkondades, nagu sisejulgeolek, ränne, organiseeritud kuritegevus, varjupaik ja piirid, andes oma panuse põhiõiguste alaste eksperditeadmistega; võtab sellega seoses eelkõige teadmiseks ameti koostöö 2022. aastal Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudiga naistevastast vägivalda käsitleva uuringu ettevalmistamisel, Euroopa Liidu Varjupaigaametiga mõne koolitusmooduli läbivaatamisel ja saatjata laste eestkostjate ajutise kaitse brošüüri ettevalmistamisel, Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ametiga vaenukuritegude andmeid ja nendest teatamist käsitleva koolituse toetamisel ja Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ametiga küberkuritegevuse ja põhiõiguste käsiraamatu väljatöötamisel; võtab teadmiseks ameti koostöö 2022. aastal asutuste ja muude üksustega väljaspool justiits- ja siseküsimuste ametite võrgustikku, nagu Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus, Euroopa Tööjõuamet ja Eurostat; julgustab uurima ja leidma täiendavat sünergiat, et suurendada tõhusust ja vähendada kulusid;

11. võtab parlamendi kirjalikele küsimustele antud vastuste põhjal teadmiseks, et amet on teinud algatusi oma tõhususe ja kasu suurendamiseks korduvate ülesannete automatiseerimise, praeguste tööprotsesside kaardistamise ja ümberkujundamise, olemasolevate ressursside paremaks kasutamiseks organisatsioonilise struktuuri läbivaatamise, koostööplatvormide süstemaatilisema loomise, finants- ja inimressursside haldamise suhtes kohaldatavate reeglite ja menetluste lihtsustamise ning tõhususe suurendamise pingutuste kvalitatiivse hindamise kaudu;

12. peab tervitatavaks, et 2022. aastal jätkas amet personaliprotsesside automatiseerimist ja ühtlustamist, sealhulgas laiendades Sysperi kasutamist; märgib sellega seoses, et amet käivitas uue värbamisvahendi, et hõlbustada valiku tegemist ning muuta kandidaatide ja personali kogemus kasutajasõbralikumaks, ning võttis kasutusele täiendavad andmevahendid palgaarvestuse töötlemise aspektide automatiseerimiseks; märgib samuti, et amet on vahepeal vastu võtnud komisjoni elektroonilise arhiveerimise ja dokumendihalduse süsteemi (ARES), mille tulemusena integreeriti ELi allkirjalahendus, mis võimaldab kasutada kvalifitseeritud e-allkirja; peab kiiduväärseks, et lõpule viidi ettevalmistused komisjoni riigihangete haldamise vahendi (e-hanked) kasutuselevõtuks 2023. aastal;

13. võtab teadmiseks ameti lähenemisviisi „teeme vähemaga rohkem“, mille kohaselt on juba säästetud 350 000 eurot ja eeldatavasti säästetakse veel 200 000 eurot tänu asutusesiseste ressursside kasutamisele uute IT-rakenduste ja pilvepõhiste tehnoloogiate arendamiseks, mis on aidanud ametil oma IT-taristut veelgi optimeerida; märgib, et amet püüab tõhustada oma ressursside kasutamist ka seeläbi, et muu hulgas võetakse kasutusele komisjoni rakendusi, alandatakse hoonete küttetemperatuuri, kasutatakse paberivabasid menetlusi finants- ja lepingute sõlmimise valdkonnas ning vähendatakse posti- ja kulleriteenuseid; julgustab ametit sellealaseid parimaid tavasid ka teistele ELi detsentraliseeritud asutustele oma koostöökanalite kaudu edasi andma;

14. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et amet ei kuulu nende ametite hulka, kes on koostanud oma tegevuse energiatõhususe ja kliimaneutraalsuse parandamise kava, on oma iga-aastasesse tegevusaruandesse lisanud mingil kujul keskkonnaaruandluse ja saanud EMASi registreeringu; märgib siiski ameti vastuste põhjal Euroopa Parlamendi kirjalikele küsimustele, et EMASi sertifitseerimine on kavas siis, kui amet kolib uutesse ruumidesse, kus järgitakse ka Euroopa rohelise kokkuleppe nõudeid; tunnustab ametit riigihangete keskkonnahoidlike kriteeriumide kehtestamise eest seoses keskkonna- ja sotsiaalsete nõuetega ning valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumide kehtestamise eest, arvestades asjaolu, et amet hangib peamiselt teenuseid;

Personalipoliitika

15. märgib, et 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli ametikohtade loetelust täidetud 94 % ja liidu eelarves kinnitatud 72 ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 68 (sama arv kinnitatud ametikohti kui 2021. aastal); märgib, et 2022. aastal töötas ameti heaks ka 28,4 lepingulist töötajat (täistööajale taandatud töötajate arv) ja 9 liikmesriikide lähetatud eksperti (täistööajale taandatud töötajate arv), sealhulgas üks tasuta lähetatud ekspert; märgib, et 2022. aastal oli tööjõu voolavus madal (1,9 %); märgib, et 2022. aastal jätkas amet personaliprotsesside automatiseerimist ja ühtlustamist, et tõhusust suurendada;

16. märgib rahuloluga, et ameti kõrgema juhtkonna liikmete hulgas valitseb sooline tasakaal: 3 meest (50 %) ja 3 naist (50 %), haldusnõukogu tasandil on 65 liikmest 33 (51 %) naised ning ameti töötajate hulgas kokku on 105 töötajast 57 (54 %) naised; märgib, et sooline tasakaal on üks ameti peamistest mittediskrimineerimise eesmärkidest, ning pöörab erilist tähelepanu ameti organite, näiteks võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse rühma tööle, mis töötab selle nimel, et edendada soolist mittediskrimineerimist ameti personaliprotsesside kõigis aspektides;

17. märgib, et ametis töötas 1. oktoobri 2022. aasta seisuga töötajaid 23 liikmesriigist; väljendab heameelt ameti pingutuste üle saavutada geograafiline tasakaal; märgib, et ameti võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise strateegia raames on mitmekesisuse, sealhulgas geograafilise tasakaalu edendamine osa üldistest eesmärkidest personaliprotsessides, nagu värbamine ja valimine;

18. märgib, et amet on võtnud puuetega inimeste integreerimise jaoks mitmeid meetmeid, pakkudes kohandamist, täiustades oma ruume, et hõlbustada juurdepääsetavust, võimaldades erakorralist kaugtööd ja korraldades töötajatele korrapäraseid koolitusi teadlikkuse kohta puuetega inimestest; väljendab heameelt ameti pingutuste üle saada puuetega kandidaatidelt praktikataotlusi; märgib, et amet valmistab ette ka puuetega inimeste toetamise poliitikat;

19. märgib, et amet on toetanud oma töötajate heaolu, pakkudes psühholoogilisi tugiteenuseid, julgustades kehalist aktiivsust 2022. aastal vastu võetud uue kava kaudu, mis annab rahalist toetust spordiklubidega liitumiseks, ning võttes vastu komisjoni reeglid hübriidtöö kohta;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

20. märgib, et haldusnõukogu ja juhtkonna liikmete elulookirjeldused ja huvide deklaratsioonid on avaldatud ameti veebisaidil; võtab ameti järelmeetmete aruande põhjal teadmiseks, et amet otsustas teavet ametisiseste ekspertide kohta oma veebisaidil enam mitte avaldada;

21. väljendab heameelt selle üle, et amet viis 2022. aastal läbi kõigi töötajate huvide deklaratsioonide läbivaatamise/ajakohastamise, mille tulemusena esitati mõned ennetavad soovitused; märgib lisaks, et amet pakub töötajatele kohustuslikku koolitust eetika ja aususe kohta ning annab suuniseid parlamendivälise tegevuse hindamiseks; märgib seoses järelevalvega selle üle, kas ameti endised töötajad täidavad pöördukse efekti ja sellega seotud piirangute valdkonnas kohaldatavaid otsuseid, et amet kaalub võimalust teha pistelisi kontrolle; palub, et amet esitaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selles küsimuses tehtud edusammudest aruande;

22. märgib, et 2022. aastal tuvastas amet seoses ameti allkirjastatud ja EMP/Norra toetustest rahastatud projektilepinguga haldusnõukogu liikme tajutava huvide konflikti ohu; märgib, et pärast hindamist jõuti järeldusele, et olukord ei kujutanud endast tegelikku huvide konflikti; väljendab siiski heameelt meetmete üle, mida on võetud selliste riskide maandamiseks, sealhulgas selleks, et taotleda enne järgmist haldusnõukogu koosolekut asjaomase haldusnõukogu liikme huvide deklaratsiooni ajakohastamist ning nõuda, et liige hoiduks haldusnõukogu poolt kõnealuse projekti kohta vastu võetud otsuste tegemisel hääletamisest;

Sisekontroll

23. märgib, et amet hindas 2022. aastal oma sisekontrollisüsteeme ja jõudis järeldusele, et need on mõjusad ning komponendid ja põhimõtted on olemas ja toimivad üldiselt hästi, kusjuures mõned väiksemad puudused on seotud 5., 13. ja 14. põhimõttega, mis on seotud karjääriarengu aruande õigeaegse lõpuleviimisega ning vajadusega parandada sise- ja välissuhtluse sidusrühmade strateegiat;

24. märgib, et seoses ameti 2021. aastal ajakohastatud pettustevastase strateegiaga rakendatakse tegevuskava, milles käsitletakse kõiki selle meetmeid, sealhulgas spetsiaalne pettuseriski hindamine, töötajate teadlikkuse suurendamine pettuste ennetamisest ja rikkumisest teatamise reeglitest ning õigusraamistiku õigeaegne ajakohastamine;

Muud kommentaarid

25. väljendab heameelt ameti pingutuste üle suurendada oma avalikku nähtavust ja kohalolekut internetis; tunnustab ameti täiustatud parameetreid seoses mitmesuguste sotsiaalmeedia platvormide kasutamisega 2022. aastal; märgib, et 2022. aastal töötas amet välja sotsiaalmeediakampaania „Our Data, Your Ally“, et teavitada noori noorte andmetest, mida nad saavad oma toetustöös kasutada; märgib lisaks, et 2022. aastal (kaas)korraldas amet 134 koosolekut ja üritust, sealhulgas seminarid ja veebiseminarid ning neljas põhiõigustealane dialoog Pariisis koostöös nõukogu eesistujariigi Prantsusmaa, komisjoni ja Euroopa Parlamendi büroodega Prantsusmaal ja Pariisi linnas, samuti kohapealsete inimõiguste juhtide ja ekspertide omalaadne kohtumine nimetusega „Inimõiguste seadmine Euroopa tuleviku keskmesse“, mis tõi kokku 60 eri sidusrühma;

26. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 11. aprilli 2024. aasta resolutsioonile ([3]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2024)0280.